

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2024-10-24

Diarienummer:
OSN-2024-00659

Handläggare:
Evelyn Widenfalk Ehlin

Avtal om ersättning för utskrivningsklara

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** godkänna avtal om ersättning för utskrivningsklara enligt ärendets bilaga.

Ärendet

En ny ersättningsmodell för utskrivningsklara patienter från slutenvården har tagits fram. Modellen baseras på ett genomsnitt per kommun av de dagar som en patient ligger kvar inom slutenvård, efter att meddelande om utskrivningsklara har skickats.

Det genomsnittliga antalet dagar beräknas för samtliga patienter som skrivs ut under en kalendermånad. Kommunens betalningsansvar inträder när antalet kalenderdagar överstiger 2,0 per månad.

Beredning

Avtalet har tagits fram av en arbetsgrupp utsedd av Tjänsteledning (TL) HSVO med representation från Region Uppsala och länets kommuner. Arbetsgruppen har kontinuerligt rapporterat arbetet till TL HSVO.

Föredragning

Den 1 januari 2018 ersattes betalningsansvarslagen (1990:1404) med en ny lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvården. Lagen ger möjlighet att komma överens om andra belopp än de som specificeras i lagen. Syftet är att minska antalet vårdtygn för utskrivningsklara patienter genom ömsesidig tillit mellan vårdgivare och kommuner.

Nuvarande ersättningsmodell mellan Region Uppsala och länets kommuner har funnits i fem år. En översyn av avtalet beslutades i april 2023 av TL HSVO.

En arbetsgrupp med representanter från kommunerna och Region Uppsala tillsattes för att ta fram ny ersättningsmodell. Arbetet har löpande rapporterats till TL HSVO. Förslaget till den nya ersättningsmodellen har inspirerats av Skånes modell för genomsnittsberekening. I samband med översynen granskades även processen och rutinerna för inskrivning och utskrivning.

Vid TL HSVO den 26 januari 2024 beslutades att testa en modell för partsgemensam analys innan det slutliga valet av ersättningsmodell gjordes. Uppsala, Enköping och Tierps kommuner valdes för pilotstudien då dessa kommuner hade högst genomsnitt av utskrivningsklara patienter i januari 2024. Testet genomfördes under februari-maj 2024 och resultaten visade förbättrade ledtider och arbetsmetoder.

Förslaget till den nya ersättningsmodellen skickades på remiss i april 2024 och justerades efter inkomna synpunkter. En risk- och konsekvensanalys genomfördes och presenterades för TL HSVO i september 2024. Samtliga parter har även genomfört interna analyser.

Under diskussionen har parterna enats om att gränsen för kommunens betalningsansvar ska vara 2,0 kalenderdagar i genomsnitt per månad.

Nuvarande modell

I den nuvarande modellen inträder kommunens betalningsansvar tre dagar efter att utskrivningsmeddelande skickats, förutsatt att övriga villkor är uppfyllda. Betalningsansvar gäller inte om patienten inte kan skrivas ut från slutenvården på grund av att insatser från exempelvis vårdcentralen eller annan öppenvård inte är tillgängliga, eller om det inte är klarlagt om sådana insatser finns tillgängliga.

Kostnader per vårddygn varierar beroende på vårdavdelning:

- Somatik 5 042 kr
- Geriatrik 3 638 kr
- Psykiatri 4 277 kr

Ny modell

I den nya modellen beräknas genomsnittet för samtliga patienter per kommun som skrivits ut under en kalendermånad. Kommunens betalningsansvar inträder när enskild kommun överstiger ett genomsnitt på 2,0 kalenderdagar under en månad.

Brytpunkten för betalningsansvaret är före kl. 12.00. Utskrivningsklara-meddelanden som skickas före kl. 12.00 räknas som dag ett, medan meddelanden som skickas efter klockan 12.00 räknas som dag noll.

Förutsättningar för kommunens betalningsansvar är:

- Inskrivningsmeddelande
- Fast vårdkontakt utsedd
- Utskrivningsklar-meddelande
- Bedömning av behovet av Samordnad Individuell Plan (SIP). Om patienten tackat ja, ska en kallelse till möte skickas inom tre dagar efter att utskrivningsklar-meddelandet skickats.

Kommunens betalningsansvar gäller inte om patienten inte kan skrivas ut från slutenvården på grund av att vårdinsatser från vårdcentralen eller öppenvård inte är tillgängliga. Planerade utbildningsinsatser för mottagande personal ska också vara genomförda.

Kostnaderna för vårddygn baseras på belopp fastställda av Socialstyrelsen och justeras årligen.

Uppföljning av avtalet

TL HSVO ansvarar för att avtalet följs upp årligen och rapporterar till det politiska samrådet. Uppföljningen ska säkerställa att avtalet efterlevs, i enlighet med fastställda rutiner. En standardmall för åiterrapportering och frekvens tas fram av GAP-UL för 2025 och information rapporteras kontinuerligt till TL HSVO.

Ekonomiska konsekvenser

Vid en framgångsrik samverkan mellan parterna förväntas den nya ersättningsmodellen leda till lägre kostnader än om den tidigare modellen enbart hade justerats enligt Socialstyrelsens rekommenderade belopp.

Modellen skapar incitament för kommunerna att snabbare ta emot patienter och för regionen att fullfölja utskrivningsprocessen för samtliga patienter. Eftersom genomsnittet baseras på alla patienter som skrivs ut, men kommunerna endast betalar när regionen har fullgjort sin del av processen, medför modellen potentiellt lägre kostnader för kommunerna.

Under årets första månader hade Uppsala kommun ett genomsnitt på cirka 2 kalenderdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 24 oktober 2024
- Bilaga, Avtal om ersättning för utskrivningsklara

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Datum: 2024-10-02

AVTAL OM ERSÄTTNING FÖR UTSKRIVNINGSKLARA

Innehåll

1 AVTALSPARTER	2
2 BAKGRUND OCH SYFTE	2
3 DEFINITIONER	2
4. REGLERING AV BETALNINGSANSVAR	3
4:1 GENOMSNITTSMODELL	3
4:2 PARTERNAS ANSVAR INFÖR PARTSGEMENSAM ANALYS	3
4:3 ANALYS PÅ PATIENTNIVÅ INNAN FAKTURERING	4
5. MÅL	4
6. PARTERNAS ÅTAGANDEN	4
7. AVTALSTID	4
8. UPPSÄGNING	5
9. AVVIKELSER	5
10. TVIST	5
11. UPPFÖLJNING	5
12 FÖRÄNDRINGAR AV AVTALSVILLKOR	5
13 UNDERSKRIFTER	6

1 AVTALSPARTER

Mellan Region Uppsala och var och en av kommunerna i Uppsala län (huvudmännen) har följande avtal slutits. Avtalet undertecknas av behörig företrädare inom Region Uppsala samt respektive kommun.

2 BAKGRUND OCH SYFTE

Enligt lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska riktlinjer för samverkan tas fram inom ett län. Lagen ger också möjlighet enligt 4 kap. 5 § att komma överens om en regional ersättningsmodell för betalningsansvaret. Lagens intention är att minska antalet dagar som patienter vårdas som utskrivningsklara på sjukhus och bygger på ömsesidig tillit mellan de berörda parterna.

Syftet med avtalet är att Region Uppsala och kommunerna gemensamt ska fastställa formerna för samverkan och ersättningsmodell för vård av utskrivningsklara patienter.

Att ligga kvar på sjukhus innebär bland annat en patientsäkerhetsrisk och orsakar undanträngningseffekt i slutenvården. För att undvika onödig administration och bestridanden av fakturor ska en partsgemensam analys av orsakerna till fördröjd hemgång genomföras innan fakturering sker.

I avtalet och i relaterade styrdokument som publiceras i Vård i Samverkan (ViS) samt lokala rutiner som utgår från dessa, beskrivs parternas åtaganden för samverkan avseende utskrivningsprocessen samt de olika stegen för analys och fakturering.

3 DEFINITIONER

Fast vårdkontakt. En fast vårdkontakt kan utses i alla verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård. Syftet är att samordna vårdens insatser, bidra till kontinuitet samt stärka patientens ställning i vården.

Primärvård. En vårdnivå där region och kommun har ett delat ansvar. Definitionen innebär att primärvården ska svara för behovet av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens.

Slutenvård. I avtalet avses med slutenvård Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping

TL HSVO. Tjänsteledning Hälsa, stöd, vård och omsorg

ÄDEL. Ädelöverenskommelsen i Uppsala län utgår från Ädelreformen (1992) och reglerar hälso- och sjukvårdsansvar för personer i ordinärt boende från 17 års ålder med behov av hälso- och sjukvård i hemmet över tid.

4. REGLERING AV BETALNINGSANSVAR

En kommuns betalningsansvar omfattar patienter som är folkbokförda i kommunen.

Den kommun som har beslutat att en patient ska vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § andra eller tredje stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2001:453), har betalningsansvaret oavsett var patienten är folkbokförd.

Kostnaden för utskrivningsklara i Uppsala län utgår från Socialstyrelsens föreskrift om belopp för vård av utskrivningsklara patienter som uppräknas årligen.

Förutsättning för kommunernas betalningsansvar är att

- Ett inskrivningsmeddelande har skickats.
- En fast vårdkontakt har utsetts innan utskrivning.
- Ett meddelande om utskrivningsklar har skickats
- Behov av SIP bedömts, registrerats och om patienten tackat ja ska en kallelse till möte vara skickad inom tre dagar efter att utskrivningsklarmeddelandet skickats.

I Uppsala län är brytpunktstid klockan 12.00 vilket innebär att om utskrivningsklar-meddelandet skickas före den tidpunkten räknas det som dag ett och efter klockan 12.00 dag noll.

Kommunens betalningsansvar ska inte inträda om patienten inte kan skrivas ut från den slutna vården på grund av att sådana insatser som vårdcentral eller öppenvård är ansvarig för inte är tillgängliga, eller det inte är klarlagt om sådana insatser är tillgängliga.

4:1 GENOMSNITTSMODELL

Ersättningsmodellen utgår från ett månatligt genomsnitt per kommun av de dagar som en patient ligger kvar inom slutenvård, efter att meddelande om utskrivningsklar skickats.

Genomsnittet beräknas på samtliga patienter per kommun som skrivits ut under en kalendermånad. Kommunens betalningsansvar inträder då enskild kommun överstiger ett snitt på 2,0 kalenderdagar.

Betalningsansvaret innebär att förutsättningar för betalningsansvar är uppfyllda enligt ovan.

4:2 PARTERNAS ANSVAR INFÖR PARTSGEMENSAM ANALYS

Varje huvudman ansvarar för att löpande kontrollera statistik, följsamheten till avtal och riktlinjer, utse representanter för partsgemensam analys samt tillvarata identifierade förbättringsförslag

4:3 ANALYS PÅ PATIENTNIVÅ INNAN FAKTURERING

Den partsgemensamma analysen ska i första hand omfatta de patienter som blir kvar vid slutenvården **mer än två dagar** och uppfyller faktureringskraven enligt ovan.

Respektive part ansvarar för att säkerställa närvaro och förbereda analys av orsaker till fördröjd hemgång. Den partsgemensamma analysen ska bidra till samsyn i fakturahanteringen och förbättrad utskrivningsprocess.

Den läns-gemensamma funktionen som sammankallar parterna till en partsgemensam analys finns beskriven i ViS-riktlinjen Samverkan vid utskrivning från slutenvård.

5. MÅL

Målet med avtalet är att

- En patient med behov av insatser skrivs ut från slutenvården så snart som möjligt efter att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar.
- Skapa förutsättningar för en säker och välfungerande utskrivningsprocess som planeras och samordnas med patienten för att skapa trygghet och förhindra oplanerad återinläggning.
- Säkra en god vård och omsorg för enskilda som efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård.
- Bidra till jämlika förutsättningar, gagna samverkan och minska administration till följd av bestridanden.

6. PARTERNAS ÅTAGANDEN

Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län har ett ömsesidigt åtagande att bidra till en gynnsam utveckling av utskrivningsprocessen enligt målen i avsnitt 5.

Region Uppsala och kommunerna åtar sig att följa gällande läns-gemensamma styrdokument vilka återfinns i dokument-samlingen ViS och utifrån dessa utarbeta lokala rutiner och arbets-sätt.

7. AVTALSTID

Avtalet om samarbete gäller fr.o.m. 2025-01-01 t.o.m. 2025-12-31. Om parterna inte säger upp avtalet enligt avsnitt 8 i detta avtal, förlängs avtalet ett år i sänder i enligt med Socialstyrelsens föreskrivna belopp för utskrivningsklara och gällande genomsnitt.

Avtalet är ingånget när det är undertecknat av behöriga företrädare från alla parter.

8. UPPSÄGNING

Detta avtal kan sägas upp av vardera parten med en uppsägningstid av tre månader.

Om inget nytt avtal tagits fram innan uppsägningstidens slut inträder de regler för kommunernas betalningsansvar som fastställts i lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Om en part säger upp avtalet ändras förutsättningarna för alla parter vilket innebär att ett nytt gemensamt beslut behöver fattas om ersättning för utskrivningsklara.

Vid uppsägning av avtal ska en partsgemensam risk- och konsekvensanalys genomföras för att undvika negativa konsekvenser.

9. AVVIKELSER

Avvikelse enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659) ska hanteras i enlighet med respektive huvudmans och vårdgivares riktlinjer och rutiner. Avvikelse som berör samverkan mellan parterna ska handläggas enligt publicerad riktlinje i ViS.

10. TVIST

Uppkomna tvister ska lösas mellan berörda parter på lokal nivå och via ansvariga tjänstepersoner hos respektive huvudman (Region Uppsala samt berörd kommun).

Kvarstående oklarheter om tolkning av avtalet lyfts till det politiska samrådet mellan kommunerna och Region Uppsala. Eventuell kvarstående tvist ska därefter avgöras av allmän domstol med Uppsala tingsrätt som första instans.

11. UPPFÖLJNING

TL HSVO ansvarar för att avtalet följs upp innan avtalsperiodens slut i december 2025 och därefter årligen samt rapporterar till det politiska samrådet HSVO.

Uppföljningen syftar till att granska om parterna uppfyller åtaganden och målsättningar enligt detta avtal med stöd av fastställda rutiner i den länsgemensamma ViS-riktlinjen, Samverkan vid utskrivning från slutenvård.

12 FÖRÄNDRINGAR AV AVTALSVILLKOR

Om det under avtalsperioden sker förändringar som påverkar avtalet i tillämpliga författningar äger parterna rätt att påkalla justering av avtalet så att detta överensstämmer med beslutade ändringar.

13 UNDERSKRIFTER

Detta avtal har upprättats i nio (9) likalydande exemplar varav parterna erhållit var sitt. **Bindande avtal föreligger när alla parter undertecknat avtalet.**

Regionstyrelsens ordförande

Region Uppsala

XX ordförande

XX kommun